

Informatiesessie Provinciale Staten

Ontwikkeling belastinggebied en andere baten

17 juni 2022
Afdeling Financiën

Programma 13.00-14.30

1. Inleiding
2. Batenzijde provinciale begroting
3. Leges
4. Motorrijtuigenbelasting (MRB)
5. Provinciefonds
6. Voornemens uit coalitieakkoord Rijk
 - accres provinciefonds
 - invoering betalen naar gebruik (BnG)
 - invoering nieuw/alternatief belastinggebied provincies
7. Vervolgproces / vragen

1. Inleiding

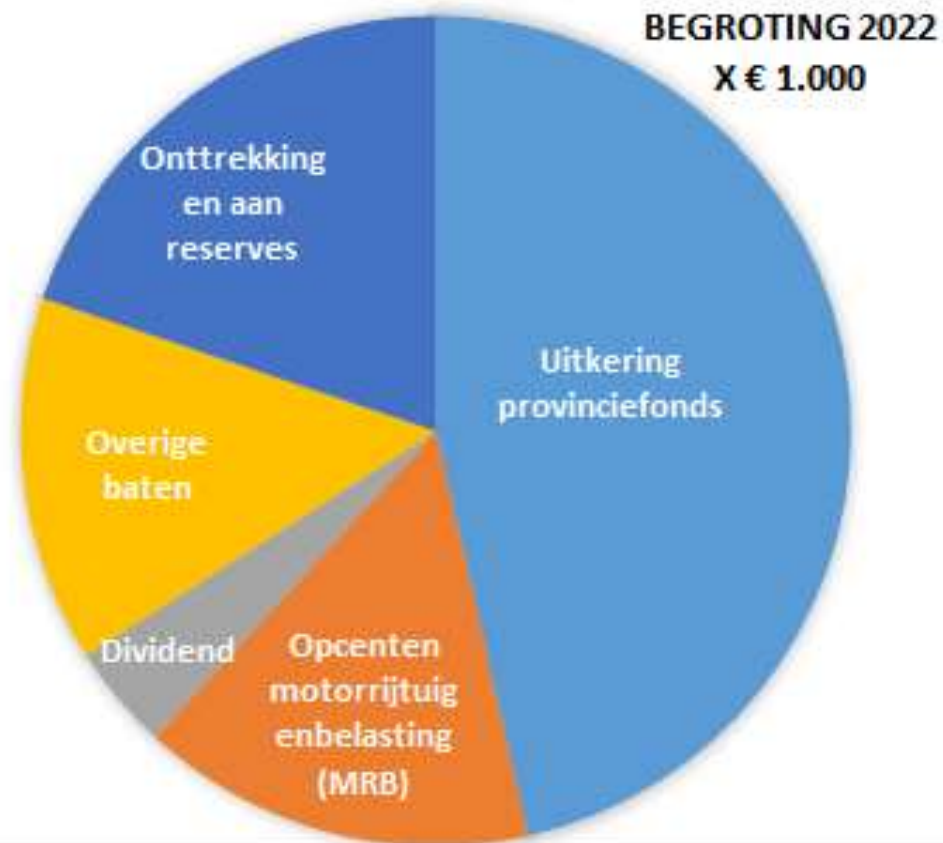
Aanleiding deze informatiesessie:

- Technische toelichting actuele ontwikkelingen
- Input voor bestuurlijke bespreking in Statencommissie Bestuur van 1 juli

Specifiek aandacht voor ontwikkelingen:

- Wijzigingen legesverordening
- Stand van zaken herijking provinciefonds
- Voornemens Rijk voor nieuwe financiering o.m. nieuw belastinggebied provincies

2. Batenzijde provinciale

Begroting 2022 in één oogopslag

Bedragen zijn x € 1.000

3. Leges betekenis en historie

Algemeen:

- Leges zijn vergoedingen voor kosten die de overheid maakt ten behoeve van de dienstverlening aan **individuele** burgers en het bedrijfsleven
- Tarief mag geen belemmering zijn gebruik diensten én geen winst maken

Tijdslijn Leges 2018 tot en met 2023:

Vanaf 2018

- In 2018 natuurleges ingevoerd naar aanleiding van Zerobased operatie uit 2016/2017
- Overige legestarieven verhoogd vanwege lage kostendekkingsgraad
- Tussenevaluatie in juli 2019
- In 2019 PS besloten houden volledige evaluatie in 2021

3. Leges ontwikkelingen evaluatie

Vanaf 2021

- Leges voor WABO Briks taken

BRIKS-taken zijn vergunningverlening, toezicht en handhaving voor **B**ouwen, **R**eclame, **I**nritten, **K**appen en **S**lopen

Evaluatie 2021

- 4 februari 2022 informatiesessie met PS uitkomsten evaluatie en invoering Omgevingswet
- Invoering Omgevingswet uitgesteld naar 1 januari 2023
- Op dit moment PS voorstel om vooruitlopend aan OW per 1 juli 2022 al aantal wijzigingen door te voeren (met name binnen categorie Natuur):
 - Aangepast tarief wijziging geldigheidsduur
 - Géén leges bij wijziging tenaamstelling
 - Aanpassing vrijstellingsartikel
 - Tarief ingevoerd voor PAS meldingen

3. Leges ontwikkeling invoering Omgevingswet

Omgevingswet (ws per 1 januari 2023)

- Huidige verordeningen aanpassen aan systematiek Omgevingswet
- Nieuw is mogelijkheid om milieuleges in te voeren, waren sinds 1998 vrijgesteld
- Zeeland en overige provincies voorstander invoeren milieuleges, trekken samen op met overige provincies
- Leges dienen ter compensatie van kosten invoering en structurele kosten Omgevingswet
- Geen compensatie van het Rijk

4. MRB huidige situatie

Meerjarig overzicht opcenten provincies

Provincie	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Noord-Holland	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9	67,9
Utrecht	72,6	72,6	72,6	72,6	73,6	74,9	77,5
Limburg	77,9	77,9	77,9	77,9	77,9	77,9	79,1
Noord-Brabant	76,1	76,1	76,1	76,1	78,0	78,4	79,6
Overijssel	79,9	79,9	79,9	79,9	79,9	79,9	79,9
Flevoland	77,4	78,2	79,0	79,8	80,6	81,4	82,2
Zeeland	82,3	82,3	82,3	89,1	89,1	89,1	82,3
Fryslân	68,8	69,4	70,0	71,1	87,0	87,0	87,0
Gelderland	88,7	89,2	89,2	89,2	87,2	89,5	90,6
Zuid-Holland	92,0	91,4	90,4	90,4	90,4	90,4	91,8
Drenthe	92,0	92,0	92,0	92,0	92,0	92,0	92,0
Groningen	88,9	88,6	89,3	90,4	91,8	93,3	94,5
Gemiddeld tarief	80,4	80,5	80,5	81,4	83,0	83,5	83,7

4. Voorbeelden opcenten per auto

Peugeot 108 1.0 Vti: 835kg MRB tarief € 244 p/j waarvan € 89 opcenten Zeeland

VW Golf 1.0 TSI station: 1.217 kg MRB tarief € 608 p/j waarvan € 228 opcenten Zeeland
Skoda Octavia **1.6 TDI** station: 1.180 kg MRB tarief € 1.272 p/j waarvan € 228 opcenten Zeeland

Toyota RAV4 2.5 Hybrid: 1.665 kg MRB tarief € 1.084 p/j waarvan € 420 opcenten Zeeland

- Uitgangspunt benzine uitvoering
 - **Diesel** of LPG toeslagen komen volledig ten gunste van het Rijk
-

4. Ontwikkelingen opcenten

Ontwikkelingen Provinciale opcenten

- Vrijstelling elektrische en korting plug in hybride vervalt per 2026
- Gederfde inkomsten elektrische auto's gecompenseerd door Rijk op basis van advies ROB
- Voor Zeeland totaal € 9,5 miljoen (over 2022-2024) te ontvangen
- Meicirculaire 2022 bevat definitieve cijfers
- Coalitie Rijk wil rekeningrijden invoeren; dwz betalen naar gebruik ipv bezit

5. Provinciefonds (1)

Algemeen:

- Provincies ontvangen geld van de Rijksoverheid uit het provinciefonds (PF) ter dekking uitgaven
- De omvang per provincie hangt af van de kenmerken van die provincie
- De Rijksoverheid kijkt bij de verdeling over de provincies onder meer naar (**verdeelmaatstaven**):
 - aantal inwoners;
 - oppervlakte van de provincie;
 - kilometers weglengte;
 - grootte van de watergebieden

Hierop wordt in mindering gebracht:

1. **Belastingcapaciteit opcenten MRB**, tegen een fictief tarief van 65,9 opcenten. Zeeland heft in 2022 82,3 opcenten. Een verhoging van het aantal opcenten leidt niet tot extra korting via PF.
2. **OEM korting**: Verondersteld rendement uit eigen vermogen (verkoop energiemaatschappij of dividendinkomsten), zogenaamde OEM korting

5. Provinciefonds (2)

Huidige OEM (overige eigen middelen) korting:

- Korting ingevoerd bij herijking in 2012
- Zeeland wordt relatief veel gekort voor dividend Delta
- Vaste korting jaarlijks € 10,3 miljoen (35% van € 28,6 miljoen ontvangen Delta dividend uit 2008)
- Delta keert al vanaf 2015 geen dividend uit
- Zolang huidige verdeelmodel geldt, ontvangt Zeeland sinds 2018 jaarlijks € 6,7 miljoen compensatie van de overige provincies

5. Provinciefonds (3)

Ontwikkelingen:

- Stand van zaken herijking (verdeelmodel, omvang blijft ongewijzigd met deze herijking)
- Proberen oplossen geconstateerde knelpunten / weeffouten huidig model
- Webinar voor statenleden op 31 mei jl.
- Waarschijnlijk uitkomsten najaar 2022
- Mogelijke herverdeeeffecten (positief en negatief) tussen provincies: kans of risico!
- Invoering begroting 2024 (of mogelijk toch nog 2023 bij weinig herverdeeeffecten)
- Of en op welke wijze er een OEM-korting in het model komt nog niet duidelijk
- Toekomstig PZEM dividend kan mogelijk invloed hebben op uitkomsten herijkt verdeelmodel en daarmee tot herverdeeeffecten

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (1)

Accres provinciefonds

Op 15 december 2021 nieuwe coalitieakkoord “Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst” gepresenteerd. Over het accres gemeente-/provinciefonds is het volgende besloten:

- Het accres 2022 t/m 2025 wordt volgens reguliere systematiek berekend (samen trap-op-trap af), maar met een aantal uitzonderingen (vanwege aparte fondsen hiervoor):
 - De stikstof- en klimaatfondsen
 - Het Nationaal Groeifonds
 - Het extra budget voor ontsluiting van nieuwe woningen in het Mobiliteitsfonds
- Voor 2026 en verder is het accres vastgesteld op € 1 miljard bovenop het al geraamde cumulatief accres in 2026, dus geen reguliere accressystematiek meer.
- Het accres 2026 wordt nog bijgesteld voor ontwikkelingen in de lonen en prijzen.
- Hiervoor wordt het accres gesplitst in een volume en een LPO-deel. Dit LPO-deel wordt vervolgens bijgesteld op basis van nieuwe CPB-cijfers en grondslagmutaties

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (2)

Accres provinciefonds

Volgens de budgettaire bijlage van het coalitieakkoord ziet dit er als volgt uit:

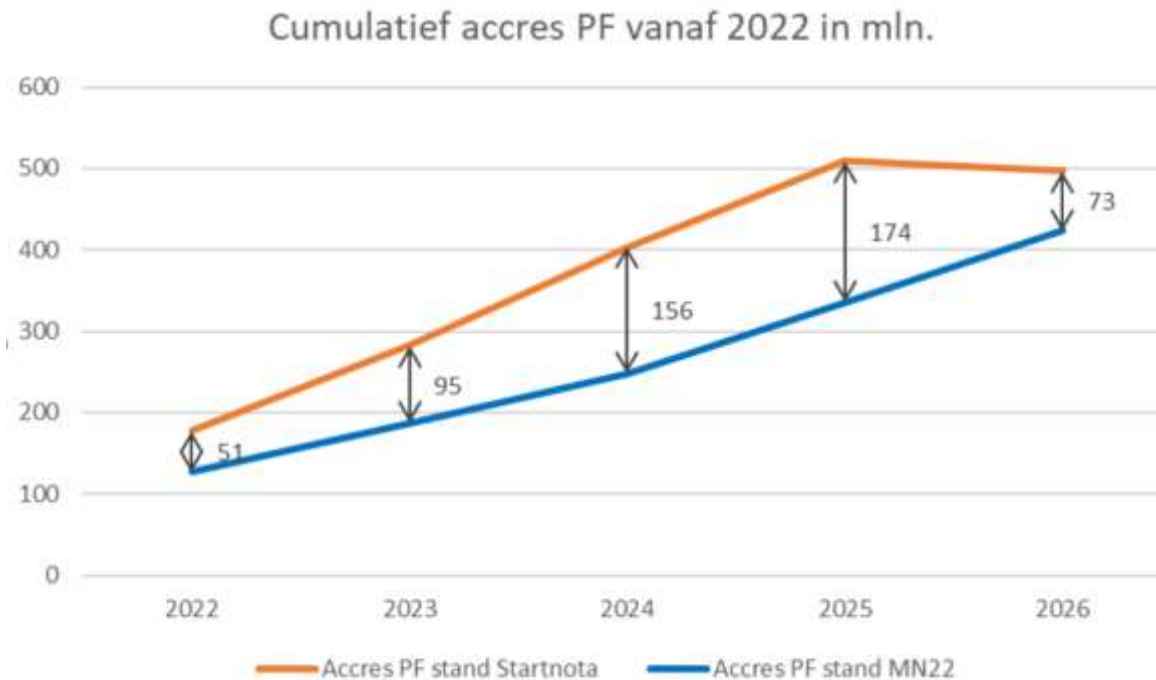
Correctie is € 1,2 miljard voor **accres** en € 0,7 miljard opschalingskorting op fondsen vanaf 2026 (ook wel financieel ravijn vanaf 2026 genoemd).

Opbouw invulling accres (cijfers zijn plus t.o.v. basispad MN22 in mln.)		2022	2023	2024	2025	2026	Jaar
netto-uitgaven, in mln.							
	Accres GF exclusief uitnamen	598	1088	1801	2019	840	
	Uitnamen wbi en vhf uit accres GF	-250	-250	-250			
Gemeentefonds en Provinciefonds	Accres PF	51	95	156	174	73	
	Accres BCF GF	66	120	195	212	69	
w.v. Basispad	Accres BCF PF	8	17	30	36	18	
w.v. Coalitieakkoord	Totale invulling accres	723	1070	1931	2191	1000	
b. Invulling accres (GF, PF en BCF)		723	1.070	1.931	2.191	1.000	2026
b. Jeugd conform advies CVW met aanvullende maatregelen			1.454	1.265	758	367	2027
b. Schrappen oploop opschalingskorting		10	420	570	715	0	2026
b. Overige dossiers medeoverheden		317	255	215	100	0	2026

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (3)

Accres provinciefonds

Dit laat het volgende meerjarige plaatje zien van de ontwikkeling van het **accres**:

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (4)

Accres provinciefonds

Gevolgen:

- Geen trap-op-trap-af systematiek meer via accres vanaf 2026 (volgende kabinetsperiode!).
- Voor stabielere financiering medeoverheden en autonomie te vergroten wordt er de komende jaren een nieuwe financieringssysteem voor na 2025 uitgewerkt.
- Een mogelijkheid hierbij is een nieuw / eigen belastinggebied, waarbij ook alternatieven voor OZB en MRB in de beschouwing worden betrokken.
- Bal wordt dus bij provincies neergelegd om extra baten te genereren.
- In de provinciale begroting 2023 dient ook een sluitend meerjarenperspectief t/m 2026 opgenomen te worden.
- Vooralsnog uitgaan van huidige gepresenteerde cijfers huidig systeem/circulaires.
- Risico voor jaarschijf 2026: ambities stopzetten of her prioriteren. Aandachtspunt voor nieuwe college-/statenperiode.

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (5)

Betalen naar Gebruik

In 2030 voornemen Betalen naar Gebruik (BnG):

- Basis voor het systeem is de motorrijtuigenbelasting (MRB).
- Tarief afhankelijk van verreden aantal kilometers.
- Heffing is niet tijd- en plaatsgebonden: vlak kilometertarief (Koepels zijn hierop tegen).
- Zowel elektrische (nu nog vrijgesteld) als fossiele (bestel)auto's gaan meebetalen.

Gevolgen:

- Huidige provinciale opcenten zijn onderdeel van MRB. Dus wijziging heeft gevolgen voor provinciale inkomsten.
- Bij invoering van BnG kunnen de provinciale inkomsten meer fluctueren, in tegenstelling tot de gewenste stabiliteit.
- Opbrengsten MRB(plus, dus met provinciale opcenten) hebben ook invloed op verdeling algemene uitkering provinciefonds, kans op nieuwe herverdeeffecten tussen provincies.

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (6)

Nieuw alternatief belastinggebied

- Onderzoek naar alternatieven huidige provinciale belastinggebied:

Rapport uit 2021 'Herziening provinciaal belastinggebied' (BZK, 15 april 2021)

Ook ter info aan Provinciale Staten aangeboden in commissie Bestuur van 9 juli 2021

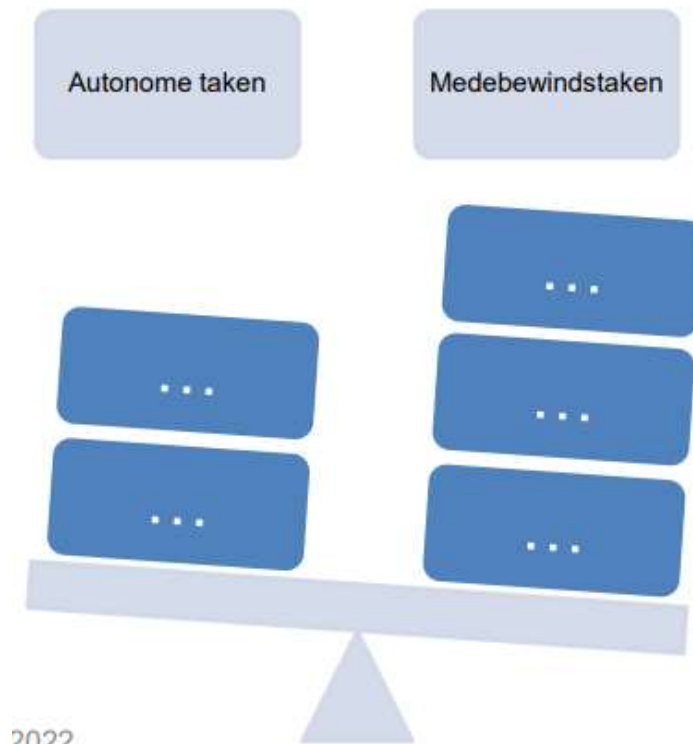
Dit rapport is nogmaals meegestuurd met de presentatie.

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (7)

Nieuw alternatief belastinggebied

Nodig vanwege open huishouding en toenemende onbalans als gevolg van (medebewinds)taken.

2022

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (8)

Nieuw alternatief belastinggebied

Rapport uit 2021 'Herziening provinciaal belastinggebied' (BZK, 15 april 2021)

Geformuleerde **toetsingscriteria** voor nieuwe belastingen:

Noodzakelijke

Criterium	Beknopte uitleg
a. Toekomstbestendig	Zo ongevoelig mogelijk voor rijksbeleid. Flexibel i.v.m. technologische en maatschappelijke ontwikkelingen.
b. Brede grondslag / redelijk verdeelde belastingdruk	Brede groep belastingplichtigen = breder draagvlak. Koppeling tussen betalen en bepalen (kiezers).
c. Opbrengstcapaciteit	Van voldoende omvang om provinciale lasten te dekken.
d. Stabiliteit	Zo ongevoelig mogelijk voor conjunctuur- of andere schommelingen. Provincies hebben invloed op hoogte van inkomsten.

Overige:

Criterium	Beknopte uitleg
e. Uitvoerbaarheid / perceptiekosten	Goed uitvoerbaar voor ambtelijk apparaat. Niet gemakkelijk te ontduiken of te ontlopen. Kwijtschelding moet mogelijk zijn. Perceptiekosten: inning, heffing en controle. Aanvaardbaar: 5-10% van opbrengst nieuwe belasting.
f. Herkenbaarheid	Relevant vanuit oogpunt democratische legitimiteit. Mogelijk positieve relatie met draagvlak.
g. Verdeling belasting-capaciteit	Redelijke verdeling van capaciteit over de provincies, eventuele verschillen verevenen via provinciefonds.
h. Geen economische verstoring	Koopkracht huishoudens of werkgelegenheid bedrijven. Belastingvlucht bij te hoge verschillen tussen provincies. Inkomenspolitiek is voorbehouden aan het Rijk!

Vraag: heeft u gewenste aanvullende toetsingscriteria?

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (9)

Nieuw alternatief belastinggebied

Rapport uit 2021 'Herziening provinciaal belastinggebied' (BZK, 15 april 2021)

6 geschikt geachte opties als alternatief voor huidig belastinggebied

Ingezetenenheffing	heffing per stemgerechtigde inwoner of huishouden
Vestigingsheffing	heffing per gevestigd bedrijf
Voertuigbelasting	heffing per voertuig (eigenaren)
Provinciale onroerende zaakbelasting	heffing o.b.v. WOZ-waarde van de onroerende zaak
Toeristenbelasting	heffing per slaapplek in geregistreerde verblijfslocatie
Opcenten kilometerheffing (MRB plus)	opslag op kilometerheffing

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (10)

Nieuw alternatief belastinggebied

Rapport uit 2021 'Herziening provinciaal belastinggebied' (BZK, 15 april 2021)

Tabel met 6 **geschikt geachte opties** als alternatief voor huidig belastinggebied

	<i>Belastingplichtig:</i>	Toekomstbestendigheid	Brede grondslag	Opbrengstcapaciteit	Stabiliteit	Uitvoerbaarheid / perceptiekosten	Herkenbaarheid	Verdeling belastingcapaciteit	Geen economische verstoring
		NOODZAKELIJKE CRITERIA				OVERIGE CRITERIA			
Referentie: Opcenten MRB	auto-bezitters	?	3	5	3	4	2	4	4
Ingezetenheffing	inwoners	4	3	4	4	4	3	4	5
Vestigingsheffing	bedrijven	4	3	3	2	?	4	3	3
Voertuigenbelasting	inwoners + bedrijven	4	3	5	4	3	3	3	3
Provinciale OZB	inwoners + bedrijven	4	4	5	4	3	3	3	4
Toeristenbelasting	niet-inwoners	4	2	3	4	3	2	2	4
Opcenten kilometerheffing	inwoners + bedrijven	3	3	5	3	?	2	?	?

Schaal: 5 = uitstekend, 4 = goed, 3 = voldoende, 2 = matig, 1 = slecht, ? = nog niet te bepalen

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (11)

Nieuw alternatief belastinggebied

Rapport uit 2021 'Herziening provinciaal belastinggebied' (BZK, 15 april 2021)
Tabel met 6 geschikt geachte opties als alternatief voor huidig belastinggebied

Vragen: ziet u nog andere opties, heeft u nog reacties op de gepresenteerde tabel?

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (12)

Nieuw alternatief belastinggebied

Kanttekeningen / ontwikkelingen:

- Nog geen inzicht in invoeringskosten en heffingskosten bij uitvoering nieuw belastinggebied
- Afhankelijkheid van Rijk / wetgever: lobby via o.m. IPO
- Eén alternatief belastinggebied of belastingmix (meerdere)

	<u>Voordelen</u>	<u>Nadelen</u>
Eén alternatief	vormgeving eenvoudiger lagere perceptiekosten	één type belastingplichtige, niet alle profijt hebbenden kwetsbaarder met één grondslag
Belastingmix	spreiding type bel.plichtingen minder kwetsbaar grondslagen	onderlinge vergelijkbaarheid provincies moeilijker voldoet eigen invulling mix aan Fin.verhoudingswet?

Vraag: ziet u nog andere voor- of nadelen?

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (13)

Nieuw alternatief belastinggebied

Rekenvoorbeelden

Wat is ter vervanging nodig aan huidige opbrengsten bij een nieuw belastinggebied?

In IPO verband vergelijking gemaakt op basis van opbrengsten 2020 voor drie alternatieve belastinggebieden.

Attentie:

nog geen rekening gehouden met nog te verdisconteren invoerings- en innings-/heffingskosten!

nog geen rekening gehouden met eventuele wettelijke voorschriften voor grondslagen!

nog geen rekening gehouden met eventuele mogelijkheden van tariefdifferentiatie!

Kortom: zeer grove indicatie van bedrag per jaar

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (14)

Nieuw alternatief belastinggebied

Rekenvoorbeeld

1.
Ingezetenenheffing
en vestigingsheffing

Regio's	Perioden	Totaal aantal huishoudens	Aantal vestigingen	Inkomsten opcenten (bedragen x 1 mln. euro)	Bedrag per huishouden en vestiging samen (in euro's)
Nederland	2020*	7.997.800	1.771.805	1.701,00	191,4
Groningen (PV)	2020*	295.469	49.205	59,6	172,9
Friesland (PV)	2020*	294.474	62.125	71,1	199,4
Drenthe (PV)	2020*	219.301	42.660	59,6	227,5
Overijssel (PV)	2020*	508.409	102.395	112,3	183,9
Flevoland (PV)	2020*	176.625	41.255	59,1	271,3
Gelderland (PV)	2020*	931.493	201.710	226,2	199,6
Utrecht (PV)	2020*	610.332	148.465	133,4	175,8
Noord-Holland (PV)	2020*	1.376.228	363.590	218,1	125,4
Zuid-Holland (PV)	2020*	1.719.988	371.940	339,5	162,3
Zeeland (PV)	2020*	175.699	36.250	45,6	215,1
Noord-Brabant (PV)	2020*	1.157.461	260.585	267,4	188,6
Limburg (PV)	2020*	532.321	91.625	109,4	175,3
Bron: CBS					

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (15)

Nieuw alternatief belastinggebied

Rekenvoorbeeld

2.

Provinciale OZB

		Totaal onroerende zaken	Woningen	Niet-woningen	Gemiddelde woningwaarde	Inkomsten opcenten	aantal woningen	tarief
Regio's	Perioden	mln euro	mln euro	mln euro	1 000 euro	mln euro	* 1000	
Nederland	2020*	2.581.157	2.122.054	459.101	270	1.701,0	7.859	216,4
Groningen (PV)	2020*	65.013	51.297	13.717	186	59,6	276	216,1
Friesland (PV)	2020*	73.617	60.165	13.452	198	71,1	304	234,0
Drenthe (PV)	2020*	56.870	47.111	9.758	214	59,6	220	270,7
Overijssel (PV)	2020*	143.709	116.485	27.223	231	112,3	504	222,7
Flevoland (PV)	2020*	50.507	40.669	9.839	236	59,1	172	343,0
Gelderland (PV)	2020*	279.963	234.033	45.923	261	226,2	897	252,3
Utrecht (PV)	2020*	222.067	187.708	34.357	323	133,4	581	229,5
Noord-Holland (PV)	2020*	565.774	471.725	94.056	351	218,1	1.344	162,3
Zuid-Holland (PV)	2020*	547.084	444.233	102.848	262	339,5	1.696	200,2
Zeeland (PV)	2020*	53.992	42.708	11.285	213	45,6	201	227,4
Noord-Brabant (PV)	2020*	380.246	311.007	69.243	275	267,4	1.131	236,4
Limburg (PV)	2020*	142.315	114.913	27.400	215	109,4	534	204,7
Bron: CBS								

6. Voornemens nieuw coalitieakkoord Rijk (16)

Nieuw alternatief belastinggebied

Rekenvoorbeeld

3. Voertuigbelasting

Aantal personenauto's					
	2017	2018	2019	Inkomsten opcenten	Bedrag per auto
Groningen	265.895	270.118	279.580	59,6	213
Fryslan	317.330	323.628	330.195	71,1	215
Drenthe	256.962	260.367	265.587	59,6	224
Overijssel	555.974	568.043	577.732	112,3	194
Flevoland	341.011	354.501	374.268	59,1	158
Gelderland	992.120	1.011.151	1.031.386	226,2	219
Utrecht	650.069	664.987	695.976	133,4	192
Noord-Holland	1.181.698	1.199.410	1.213.797	218,1	180
Zuid-Holland	1.543.009	1.570.941	1.579.739	339,5	215
Zeeland	197.551	200.792	203.980	45,6	224
Noord-Brabant	1.348.054	1.367.465	1.389.892	267,4	192
Limburg	573.301	581.841	588.452	109,4	186
Nederland	8.222.974	8.373.244	8.530.584	1.701,3	199

7. Vervolgproces / vragen

Vervolgproces:

Statencommissie Bestuur 1 juli a.s.

- Verkennende politieke bespreking van deze presentatie
- Hierbij ook betrekken brief van IPO en GS van 24 mei 2022

Later:

- Contourennota Rijk, verwacht voor zomerreces, verkennende bespreking in een volgende commissie
- Reacties provincies via IPO inbrengen en bespreken met Rijk dit najaar
- Nadere uitwerking Contourennota dit najaar
- Al met al moet de wijziging van wetgeving er toe resulteren dat nieuwe stelsel uiterlijk 2030 ingaat

Vragen?

